

با توجه به این‌که برنامه دونقطه به‌صورت غیرمستقیم در حال «آموزش» زبان فارسی و ادبیات است، مجید ظریف، تهیه‌کننده برنامه دونقطه درباره چرایی انتخاب شبکه دو، گفت: «واقعیت این است که من حدود سه سال پیش با یکی از شبکه‌های دیگر برای این برنامه مذاکره کردم اما به دلیل مشکلات تأمین منابع مالی، با وجود همراهی شبکه، نتوانستیم آن را اجرا کنیم. به نظر، این برنامه نباید در سطحی پایین‌تر از آنچه که در نظر داشتیم ساخته می‌شد. بازی‌های برنامه حتی بدون وسایل صحنه و در فضای اردویی، در کنار خانواده و بچه‌ها امکان اجرا داشت اما اگر برنامه در سطح پایین‌تری ساخته می‌شد، نمی‌توانست مخاطب را به خوبی درگیر کند. این تهیه‌کننده ادامه داد: در حال حاضر، اگر برنامه‌ای که روی آنتن است، کیفیتش پایین‌تر از یک حدی باشد، مخاطب برای شناختن آن باید زمان زیادی صرف کند.

به نظر آن زمان هم نباید از یک سطحی پایین‌تر برنامه اجرا می‌شد. وی اضافه کرد: تا این‌که بحث مذاکره با شبکه دو آغاز شد. البته پیشنهاد اولیه از سمت آنها بود. شبکه دو کاری در زمینه زبان به ما پیشنهاد داد. البته همان کار در حال حاضر در حال تولید است. من به آنها پیشنهاد کردم که یک کار بهتری دارم و بعد از صحبت و پیشرفت در مذاکرات، آنها با ریسک این ایده موافقت کردند. به نظر، شبکه دو واقعا همکاری و همراهی خوبی داشت.

زبان عمومی، ادبیات فربهخته

ظریف در خصوص دغدغه‌اش پیرامون زبان فارسی و برنامه‌سازی در این باره توضیح داد: «حالا می‌خواهم تفکیکی در مورد زبان فارسی انجام دهم. به نظر من، ما یک وجه عمومی از زبان فارسی داریم و یک وجه فرهیختگانی که وجه فرهیختگی زبان در ادبیات متجلی است اما بخش مهم‌تر زبان، زبان عامه و ادبیات عامه است که نقش بسیار کلیدی در ارتباط با مردم و جامعه دارد. در برنامه دونقطه، ما بیشتر روی وجه عمومی زبان سرمایه‌گذاری کرده و درباره آن صحبت می‌کنیم. این گنجینه‌ای بی‌پایان است و اگر بخواهیم هر کدام از جنبه‌های آن را بررسی کنیم، به ویژه شعر و ادبیات کلاسیک، می‌توانیم به عمق بیشتری برویم. اما از طرفی نگران این هستیم که ممکن است بخشی از مخاطب عام را از دست بدهیم و واقعا نمی‌خواهیم این اتفاق بیفتد.

تهیه‌کننده دونقطه، اضافه کرد: تیم برنامه‌سازی به دنبال این بوده که هر کسی، از جمله بچه‌های سه یا چهار ساله با بتوانایی تکلم فارسی تا افراد ۵۰، ۶۰ یا ۷۰ ساله، بتوانند با این برنامه ارتباط برقرار کنند. در بازخوردهایی که دریافت کرده‌ایم، متوجه شدیم به این هدف رسیده‌ایم، چرا که هرکسی می‌تواند کلمه درست کند و هر کسی می‌تواند ساختار نوشته شده را بفهمد. همچنین، هر کسی با اضافه کردن یک نقطه به یک کلمه، می‌تواند معنای آن را تغییر دهد. این قابلیت‌ها متعلق به همه افراد است و حیف است که آنها را نادیده بگیریم و فقط به جنبه‌های نخبگانی زبان که بیشتر در ادبیات نمود دارد، تمرکز کنیم.

زبان؛ ابزار استراتژیک فرهنگ

وی با اشاره به پیشینه‌اش نسبت به زبان فارسی گفت: از نوجوانی به زبان علاقه‌مند بودم و بخش‌های مهمی از دیوان حافظ و گلستان سعدی را حفظ کرده‌ام. هر چند نمی‌توانم دقیقا بگویم چه چیزی باعث این علاقه شده اما جذابیت‌های زبان قطعاً تأثیرگذار بوده است. به نظر من، زبان مهم‌ترین ابزار استراتژیک ماست که باید به تقویت آن توجه کنیم. متأسفانه، اغلب قدرت زبان را نادیده می‌گیریم. زبان مانند هواست همیشه هست، اما وقتی نیست،

اهمیت آن را درک می‌کنیم. رهبری نیز اشاره کرده‌اند که زبان بخش مهمی از فرهنگ است. ما زبان را دست کم گرفته‌و از آن دور شده‌ایم، و این اهمیت برای من مأموریتی شخصی است. ظریف به برنامه «هلال» که سال گذشته روی آنتن رفت، اشاره کرد و افزود: در این برنامه، مهمانان غیر ایرانی که توانایی صحبت به فارسی داشتند، انتخاب شدند تا به مخاطب نشان دهیم زبان چقدر مهم است.

زبان فارسی؛ تمدن‌ساز جهانی

این تهیه‌کننده تلویزیون افزود: زبان فارسی یک زبان تمدن‌ساز است که تأثیر زیادی بر رویدادهای منطقه و جهان دارد. به جای مبارزه‌های مستقیم، باید بر حوزه‌های زبانی تمرکز کنیم، زیرا این حوزه‌ها ظرفیت‌های زیادی ی ما می‌دهند. یکی از مهمانان پاکستانی در برنامه هلال گفت که زبان اسلام در پاکستان فارسی است و اسلام را با متون فارسی یاد گرفته‌اند. این نشان دهنده اهمیت زبان فارسی در این کشور است، به طوری که حدود ۸۰ میلیون نسخه از کتب خطی فارسی در پاکستان وجود دارد.

ظریف ادامه داد: به پیشنهاد اقبال لاهوری، تصمیم به جدایی بخش مسلمان نشین هند به عنوان پاکستان گرفته شد. سرود ملی پاکستان نیز به زبان فارسی است. حدود ۷۰ تا ۸۰ سال پیش، مکاتبات و تجارت در شبه قاره هند به زبان فارسی انجام می‌شد و این زبان به عنوان زبان راه ابریشم و بازرگانان از چین تا اروپا مورد استفاده قرار می‌گرفت.

هویت ملی در گرو زبان فارسی

وی در ادامه گفت: فرهنگ ما به شدت وابسته به زبان فارسی است و پایبندی به این زبان و توجه به ویژگی‌های آن می‌تواند به همدلی بیشتری در کشور منجر شود. زبان فارسی همچنین ظرفیت ایجاد ارتباط با کشورهای دیگر را دارد، به ویژه کشورهای مرتبط با نوروز و فارسی‌زبان. هیچ‌یک از این کشورها نمی‌توانند ادعا کنند که این زبان متعلق به آنهاست؛ بلکه زبان فارسی برای آنها عاریتی است. ظریف در توضیح این عاریتی بودن گفت: استعمار، زبان را از این کشورها گرفت. در تاجیکستان، مردم به فارسی صحبت می‌کنند اما نمی‌توانند به آن بنویسند، زیرا زبان نوشتاری آنها سریلیک است که ترکیبی از روسی و زبان‌های قفقازی است. استعمار با تقویت زبان‌های محلی، همیشه زبان فارسی را کاهش داد. ترک‌های ترکیه نیز زمانی به زبان فارسی می‌نوشتند اما آتاتورک برای کاهش این هیمنه، الفبای زبان ترکی را تغییر داد، چون می‌دانست این زبان اهمیت استراتژیک دارد. دغدغه تیم برنامه‌سازی «دونقطه» حفظ زبان فارسی است، زیرا این زبان بخش مهمی از هویت ماست و بی‌توجهی به آن، نسل آینده را با چالش‌های جدی مواجه خواهد کرد.

میراث زنده ایران

تهیه‌کننده دونقطه در تبیین دغدغه‌های برنامه‌سازی درباره زبان فارسی گفت: فردوسی ۱۰۸۱ سال پیش شاهنامه را سرود و رودکی حدود ۱۲۰۰ سال پیش شعر گفت. این نشان می‌دهد که زبان فارسی از آن زمان تاکنون زنده و قابل فهم است. در حالی که متون ۳۰۰ سال پیش به زبان لاتین برای یک انگلیسی‌زبان غیرقابل فهم است. زبان ما از رودکی، مولوی و حافظ تا امروز پابرجاست. حیف است که این زبان نادیده گرفته شود. هدف ما در برنامه دونقطه حساس کردن نسل جدید و دیگر نسل‌ها نسبت به اهمیت زبان فارسی است. وی درباره زمان بخش دیروقت دونقطه توضیح داد: با توجه به پخش برنامه «پایتخت»، تلاش داریم برنامه را بعد از اتمام آن به ساعت ۲۲ برسانیم. علاقه‌مند بودیم ساعت ۲۱ روی آنتن برویم اما با برنامه ریزی شبکه این امر امکان پذیر نیست. بنابراین در آینده سعی خواهیم کرد ساعت پخش را تغییر دهیم اما بعید است قبل از اتمام پخش پایتخت، این تغییر امکان پذیر باشد.

جذابیتی نودر برنامه‌سازی

محمد پورصباغیان، کارگردان دونقطه که در کارنامه کاری‌اش پیش از این برنامه‌ای با گروه سنی نوجوان نداشته، درخصوص ایده کارگردانی این برنامه گفت: من

تجربه‌هایی در ساخت و تولید کارهایی با محوریت مطالعه، کتاب و با تمرکز بر زبان و ادبیات فارسی داشتم. تقریباً دو سال پیش، برنامه‌ای به نام «خانه جلال» در شبکه نسیم داشتم که هم کارگردان و هم تهیه‌کننده آن بودم. این برنامه با ایده‌ای شبیه به کتاب‌باز طراحی شده بود. در هر قسمت یک مهمان داشتیم که با او درباره ادبیات گفت‌وگومی کردیم. همچنین یک بخش ویژه داشتیم که به شاهنامه خوانی اختصاص یافته بود. در دو فصل کتاب‌باز هم کارگردان تلویزیونی و کارگردان بخش مستند بودم. لذا تجربه‌ای با مفهوم مشترک با دونقطه داشتم‌ام. به لحاظ فرمی نیز باتوجه به تجربه کارگردانی برنامه زوجینو تلاش کردم که به کمک ترکیب این تجربیات و گرفتن حد وسطی از آنها بتوانم برنامه‌ای خلق کنم که با تطبیق ظرف و مظروف مفاهیم را به خوبی منتقل کند. پورصباغیان ادامه داد: ما باید برنامه‌ای می‌ساختیم از جنس زبان و ادبیات فارسی که مخاطب آن را پس نزند. فلذا سعی کردیم یک طراحی به روز و جذاب برای برنامه ایجاد کنیم تا بیننده به خوبی درگیر آن شود. بنابراین این طور نبود که برنامه‌ای طراحی کنیم که هر آیتیم به تنهایی جهان خود را داشته باشد بلکه همه چیز در یک محتوای مشترک طراحی شده و تلاش کردیم تا عنصر سرگرمی را به شکلی پرنرگ در برنامه بگنجانیم.

سرگرمی، جاشنی جذاب دونقطه

وی درباره پرنرگی جاشنی سرگرمی برنامه عنوان کرد: مخاطبان اصلی ما خانواده‌ها هستند. با این‌که نوجوانان به طور عملی درگیر کار هستند اما کسی که باید برنامه را دنبال و آن را رصد کند، خانواده‌ها هستند. دلیل این موضوع این است که در فصل‌های بعدی، گروه سنی مخاطبان به سمت دانشجویان و بزرگ‌ترها خواهد رفت و تصمیم ما برای افزایش گروه سنی شرکت‌کنندگان فصل دوم تقریباً قطعی شده است. کارگردان دونقطه افزود: در فصل اول، که شروع کار ماست و می‌خواهیم خود را معرفی کنیم، باید طوری برنامه را ارائه دهیم که مخاطب ببیند در جهان ادبیات و زبان فارسی، یک برنامه جدید و با فرم تازه تولید شده است. به نظر، دو نقطه یک اتفاق است. چراکه اغلب برنامه‌هایی که با مضامین زبان و ادبیات فارسی طراحی و تولید شده، از نظر ضرابهنگ و ریتم، هم درونی و هم بیرونی، خیلی کند بوده است. این برنامه اولین برنامه در زمینه زبان فارسی است که هم به لحاظ محتوا و هم به لحاظ فرم به شکلی طراحی شده که برای مخاطب جذاب بوده و بینندگان را درگیر کند. یکی از نکات برنامه دونقطه ریتم بالای این برنامه است. پورصباغیان در بیان ترفند کارگردانی برای ایجاد ریتم تند با سوزن زبان فارسی اظهار کرد: نزدیک به دو دهه است که در زمینه برنامه‌سازی فعالیت می‌کنم و یک فرمول اصلی دارم که امضای خودم است. آن هم این است که فارغ از آنچه که براساس تجربیات و دانش علمی به دست آمده، عناصری در برنامه‌سازی وجود دارد که حال و هوای برنامه را خوب نگه می‌دارد. به نظر من، یک برنامه زمانی موفق است که بتواند حال همه عوامل، از جمله شرکت‌کنندگان و تماشاچیان را خوب نگه دارد. این کار چندان سخت نیست؛ وقتی طراحی خوبی برای فصل داشته باشیم و برنامه روی ریل خودش قرار بگیرد، حال آن خوب خواهد بود. تمام عناصر برنامه باید احساس کنند که بخشی از آن هستند. مثلاً این حس برد و باخت یکی از چالش‌هایی است که با این گروه سنی داریم. این امر در روحیه شرکت‌کنندگان با گروه سنی پایین خیلی مؤثر است. جلسات زیادی برگزار کردیم تا بچه‌ها قبل و بعد از مسابقه درگیر استرس نشوند و حال‌شان خوب باشد. این حال خوب در نهایت در برنامه هم نمود پیدا می‌کند. این فرمول را در برنامه زوجینو هم داشتم. در فصل رقابت، تلاش می‌کردم حال برنامه را خوب نگه دارم، زیرا یک برنامه‌ای که حالش خوب باشد، قطعاً تأثیرگذار خواهد بود.

ریتم و حال خوب

تهیه‌کننده دونقطه، گروه سردبیری برنامه را خلاق و ایده‌پرداز دانست و گفت: این برنامه تجربه زیسته آقای خانی‌بابچه‌های مدرسه‌اش بوده. آقای گرانپایه، دیگر عضو تیم سردبیری نیز به شدت خلاق هستند. به عنوان کسی که در این پروژه فعالیت می‌کردم، به دوستانم گفتیم که اگر بخواهیم این ایده به واقعیت تبدیل شود، باید پخش‌هایی را شخصا طراحی کنیم اما بخش عمده‌ای از ایده‌ها نتیجه همکاری جمعی دوستان بود. تاکید می‌کنم که به‌ویژه خود

زبان و ادب فارسی به‌عنوان یکی از ارکان هویت ملی و فرهنگی ایرانیان، همواره مورد تأکید رهبر معظم انقلاب قرار داشته است. ابیshan در بیانات خود بارها بر ضرورت حفظ و گسترش این زبان تأکید کرده و آن را «حامل مجموعه عظیمی از میراث بشری» دانسته‌اند. زبان فارسی نه فقط ابزاری برای ارتباطات روزمره است، بلکه به گفته رهبر معظم انقلاب به‌عنوان یک واسطه فرهنگی، توانسته «بخش عظیم و غیرقابل اغماضی از موارِیث کهن بشریت» را منتقل کند.

زهرای عباسی گروه رسانه

رسانه ملی در برنامه شبکه دو

دونقطه روایت زیبا

این ویژگی‌های زبان فارسی، آن را به یکی از مهم‌ترین ارکان هویت ملی و فرهنگی ما تبدیل کرده است. در دنیای امروز که ارتباطات با سرعت بی‌سابقه‌ای در حال گسترش است، تلاش برای حفظ زبان مادری و ترویج آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. رهبر معظم انقلاب در دیدار شاعران با ابیshan در تاریخ ششم فروردین سال ۱۴۰۳ فرمودند: «به نظر من زبان فارسی کاملاً دارد مظلوم واقع می‌شود» و این نشان دهنده نیاز مبرم به توجه و اهتمام بیشتر در این زمینه است؛ از این رو برنامه‌سازی تلویزیونی می‌تواند به‌عنوان ابزاری مؤثر در حفظ و ترویج زبان و ادب فارسی عمل کند. در حوزه برنامه‌سازی به‌عنوان

عکس‌ها: زهرا توکلیان

دریچه

«راه بازگشت» در مسیر شبکه نمایش فیلم سینمایی «راه بازگشت» محصول سال ۲۰۲۰ آمریکا و انگلستان روی آنتن شبکه نمایش می‌رود. داستان این فیلم درباره دو تهیه‌کننده فیلم است که ده‌ها کار هستند و تصمیم می‌گیرند با استفاده از یکی از بازیگران شان کلاهبرداری کنند و خودشان را از این مخمصه نجات دهند اما در آخر بیشتر از آنچه که تصورش را می‌کردند گیرشان می‌آید و... در این فیلم بازیگران همچون رابرت دنیرو، تامی لی جونز، مورگان فریمن، زک برف، امیل هرش، شریل لی رالف، کیت کنزمن، ادی گرینف، کریس مولیناکس، پاتریک مولدن، جولی لوت، بلیرم داستانی، وینست اسپانو و باول ویتن به ایفای نقش پرداخته‌اند. فیلم سینمایی راه بازگشت یکشنبه ۲۴ فروردین ماه در ساعت‌های ۹ و ۱۷ پخش می‌شود. شبکه نمایش و تماشا در مدت اخیر تلاش کرده فیلم و سریال‌های به‌روز جهان را دوبله و روانه آنتن کند.

ویژه

«من یک خبرنگارم» به تماشا رسید

سریال «من یک خبرنگارم» هر شب ساعت ۲۳ روی آنتن شبکه تماشا می‌رود. این سریال، فضایی درام و معمایی دارد که به کارگردانی روزمری رادریگوز و کت کندالر در سال ۲۰۲۰ ساخته شده‌است. این سریال درباره هیلدی، یک خبرنگار کوچک است که تلاش می‌کند تا ماجرای گم شدن دوست دوران کودکی‌اش پدرش را فراموش کند اما یک انفجار مرموز او را به رازهای جدید پیرامون می‌رساند. انفجاری که به دنبال آن تعداد زیادی پرنده کشته می‌شوند. سن کودکی و شغل خبرنگاری دو ویژگی مهم هستند که با پویندگی راه حقیقت و کشف اسرار ژرف مکتوم در ابعاد غامض و پیچیده حقیقت پیوندی دیرینه دارند. در سریال من یک خبرنگارم نیز همین دو ویژگی در شخصیت اصلی باعث می‌شوند که او وارد جهانی پر رمز و راز برای کشف حقیقت‌هایی شود که داستانی جذاب، پرتعلیق و غافلگیری را طی قسمت‌های متمادی برای تماشاگر خود فراهم می‌آورد. سریال من یک خبرنگارم در ساعات ۱۱، ۱۶، ۲۰ روز بعد از پخش، از شبکه تماشا با پخش می‌شود.

مسائل سلامت از

زبان «آقای تمارض»

مجموعه «آقای تمارض» کاری طنز از شبکه سلامت است که چند وقتی است هر روز ساعت ۱۸:۳۰ از این شبکه روی آنتن می‌رود. اجرای این برنامه به‌عهده اسماعیل باستانی است. این مجموعه با حضور جمعی از بازیگران و نقش‌آفرینی آقای تمارض تولید شده‌است.

ویدئو